

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE:

In Capitală: 1 an 30 lei, 6 luni 15 lei, 3 luni 8 lei.
 In Districe: 1 an 36 lei, 6 luni 18 lei, 3 luni 10 lei.
 In Strenatate: 1 an 48 lei, 6 luni 24 lei, 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN.

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa:

In Romania: La administrație, Tipografia St. Mihăescu, Strada Covaci, No. 14 și la corespondenți dia-
 rului din județe.
 In Paris: La Société Havas, place de la Bourse, 8.
 In Viena: Prin compania generală de publicitate G. L. Daube & C-nie.
 In Londra: Prin compania generală de publicitate G. L. Daube & C-nie.
 In Berlin, Frankfurt, Zurich, New-York: Prin compania generală de publicitate G. L. Daube & C-nie.

ANUNȚURI:

Linia de 35 milimetri pe pagina IV-a 35 bani.
 Reclame pe pagina III-a . . . . . 1 Leu.
 . . . . . II-a . . . . . 2 . . . . .
 Epistole nefrancate se refuză . . . . .
 Articolii nepublicați nu se inapoiăză . . . . .
 Pentru rubrica: Insertii și reclame, redacțunea
 nu este responsabilă.

Prim-Redactor: STEF. C. MICHAILOV

STIRI TELEGRAFICE
din ziarele străine

Vienna, 8 Septembrie.

Comitatele Andrassy a fost invitat de împăratul Austriei, la Miscolc, mai ales spre a' răporta de rezultatul călătoriei sale în România.

Petersburg, 8 Septembrie.

Ziarele din Berlin a'u dat în mai multe rânduri relații despre o pretenție încordare ce ar exista între contele Ignatieff și contele Loris-Melicow. Unele zile stiau să povestiască lectorilor lor chiar despre o broșură a celui din urmă contra celui d'antău.

Un amic personal al fostului dictator sub Alexandru II este autorizat să declare toate stările acestea de false. Loris-Melicoff se exprimă cam în următorul chip :

Intre doi bărbați de stat ca mine și generalul Ignatieff, cari de o potrivă dorim binele Rusiei, nu poate exista nici un antagonism politic. Această afirmație a dovedit-o și imprejurările, Rusia întregă ne cunoaște, că ambii urmă im aceeași direcție liberală.

Nici odată nu mi-aș putea dori un mai bun succesor, de căt pe un bărbat cum este generalul Ignatieff. Prin urmare aș regreata prea vîu dacă soarta imperiului rusesc s'ar pune în mânile unui alt bărbat de stat. În circularele sale Ignatieff a fost sincer; ce urmărește nu e alt-ceva de căt numai pacificarea desvoltare a Rusiei. Daca ar fi voit complicații esteriore, la rezolvarea cestiunii Culdei' ar fi avut cea mai bună ocazie.

Relațiunile mele cu Ignatieff sunt din cele mai bune.

Constantinopol, 9 Septembrie.

Se cere ajutor imminent de la patriarchia armenescă contra besigurării estrem de periculoase căreia sunt espuse preoții prin comunele creștini. Mai pe fiecare zi se intemplă crime oribile.

In ultimele săse săptămâni s'a constatat 208 cazuri de jefuiră, 12 omoruri și 36 de atentate.

Tunis, 9 Septembrie.

Francezii vor ocupa Tunisul imediat după ce se va reîntoarcere Roustan de la Paris. Bijuterile Beyului s'a îndepărtat din Bardo (un castel de vară) și s'a transportat la Goletta.

Petersburg, 10 Septembrie.

Toate zarele rusești văd în întâlnirea celor doi împărați la Danzig simptoame temeinice de o pace imbucurătoare.

Danzig, 10 Septembrie.

Suburbia și portul orașului e splendid ornat, de căt n'a fost timp de pregătire de căt o singură noapte. Toate vasele s'a transportat și s'a dislocat în basenu și portul secund, de unde catagiele și bandierele prezintă aspectul unei veritabile păduri.

Pe un vîrf înalt se observa un gigant vultur de aur. Publicul curgea din toate părțile ca în torente. Numărul trenurilor nu mai avea sfîrșit.

Până pe la 10 ore o ciată deasă scurta vedere, între 10 și 11 insă odată se lumină și lumea curioasă putu să observe în îndepărtare două vase mari plutind spre port. Pe loc s'a dat ordin pentru întempiarea lor. La orele 11^{1/2} sosi și împăratul Wilhelm cu suita sa la locul de debarcare unde se imbarca pe yachtul "Hohenzollern". Împăratul luă loc lângă amiralul Stosch, care se sedea pe fotoliul de comandă, și de ordinul de pornire naintea țarului. Plecarea yachtului fu salutată cu salve (de întreaga eșadră germană).

Împăratul, principale de coroană și marele duce de Mecklenburg purtau uniforma de paradă a regimentelor rusești a căror sef nominal sunt.

Pe la două ore s'a arborat lângă standardul cel german al yachtului și bandiera imperială rusească. Ambii monarhi se salută pe bordul yachtului "Hohenzollern" în modul cel mai cordial. Ambii petreceră ca vr'o oră și jumătate.

Este de notat, că vasele rusești n'a intrat în sinul de la Danzig. La 3^{1/2}, "Hohenzollern" porni spre port sub buful tunurilor din fortăreață și vasele cuirasate. Ambii monarhi veniră apoi cu un tren separat la Danzig. Mare și indescriabilă presiune a produs asupra poporului sătirea, că Alexandru III va vizita orașul. Din cauza aceasta lumea umplea stradele. La orele 4^{1/2} sunetul clopotelor anunță că cei doi suverani au intrat în oraș.

Trăsura imperială era trasă de 4 ca. În fața lui Wilhelm și Alexandru ocupă loc principale de coroană. Împăratul german purta uniforma de gală a regimentului de gardă. Împăratul Rusiei avea uniforma de colonel al regimentului de ulani. Fața lui strălucia de bucurie. În tră-

sura III se afla marele duce de Mecklenburg, în a IV principale de Bismarck în mare ținută militară. În trăsurile cele-lalte se aflau miniștri și generali ruși și nemți. Prinzul s'a luat după o preumbilare de jumătate oră. Veselia a fost la culme.

Serviciul telegrafic al „Rom. Libere”

10 Septembrie — 4 ore seara.

Constantinopol, 10 Septembrie.

Ieri toți ambasadorii a'u înținut o conferință relativ la cestiunea reformelor ce trebuie introduse în Armenia.

D. Malet, consulul Englteriei în Egipt, se va întoarce marți la Alexandria.

Cairo 10 Septembrie.

In condițiunile puse Khedivului în revoluție din 7, trupele cerură între altele ca efectivul armatei egipțene să fie de 18,000 oameni și ca Khediv să acorde o Constituție. Negociările între revoltati și Khediv fură conduse prin intermediul controlorului englez de finanțe. Khediv semnat decretul primind diferențele cerute ce i se facură și numind pe Serif-paşa prezentul al consiliului de miniștri. Regimenterile se retraseră numai decât, cu muzica în frunte și aclamând pe Khediv.

La 8 ore total rainerse în liniste.

Berlin, 10 Septembrie.

Imperatul a intrat azi dimineață în Danzig.

11 Septembrie — 9 ore dim.

Cairo, 10 Septembrie.

In condițiunile impuse Khedivului de către armata revoltată sunt două pe cari Khedivul a declarat că trebuie să le supună Portii; daca Sultanul le va agreea, Khediv le va împlini. Aceste două propunerile sunt: stabilirea unei Constituții și executarea hotărîrilor Khedivului de către o comisiune a armatei.

Demonstrația din 7 era cu totul neprevăzută. Se asigură că Barudi-bey va fi numit ministru de răsboiu și Hawar-paşa, ministru de finanțe.

(Havas)

A se vedea ultime stiri pe pag. III.

BUCURESCI, 31 AUGUST

Mâine se deschid școalele secundare în toată țara. Ele, și în anul acesta ca și în cîl-alăii ani, vor continua o tradiție ce nu mai e conformă, nici cu progresele științei, nici cu trebuințele noastre naționale. Liceele și gimnaziele, școalele centrale de fete și seminariile, trăiesc sub imperiul unei legi, alcătuite în pripă la 1864, și date apoi pe măna unor miniștri, cari sau n'a prirecut-o în destul, sau n'a avut curagiul ori capacitatea de a o modifica în bine. O incursiune mare domnește în programele acestor școli, cari nici una nu și atinge menirea sa rațională.

Necesitatea unei reforme, în lege și mai cu seamă în programele acestor școli, este de mult proclamată și în fie ce an repetată; dară se vede, că n'a sosit încă, în executivă, omul, care să fie pătruns de această necesitate, care să aibă în capul său un sistem bine combinat, care să aibă curagiul și fericirea de a reforma și de a aplica reforma.

Nu vom mai vorbi astăzi despre marea lipsă a unui învățămînt special și profesional. Am vorbit d'atatea-oră despre aceasta și în zadar vorbit-am. Ideile salutare pentru stat, cu greu intră în capetele strîmte ale celor ce sunt asvirăți de întemplierare, iar nu ridicăți prin merite reale, pe fotolile executive. — De altmînterea și opera este grea. Nu putem pretinde realizarea ei, de la un singur om, fie de căt de talentat, care să de a'ză până măine la putere. Faptuirea unui așa de mare lucru nu poate veni de căt de la un grup de oameni, capabili și activi, cari să lucreze cu devot-

tament și în perfectă înțelegere, un timp mai indelungat. Ministrul care combină planul și dă direcțunea, să fie om cu cap și de inimă, și atunci cu puteri unite întreaga reformă s'ar realiza.

Dar dacă atât de mult nu s'a putut face, de ce nu se face puțin căt puțin: de ce liceele noastre trăiesc cu o programă zăpădită, unde materiale de studiu sunt rău proporționate, fără destulă considerație de preceptele pedagogiei și de interesile tinerimii? de ce seminariile noastre sunt mai mult niște școli de psalție, de unde es poate numai cântăreții de strană, dar nu și preotii vredniți de înalta misiune, de povătuitorii ai norodului? de ce școalele centrale de fete dau o educație d'o superficialitate vătămoatoare familiei, de unde copiii noastri es cu pretenții umflate de salon, dar cu totul străine de viață casnică?

In toate acestea direcții, s'ar fi putut face căt-ceva, dacă în acești din urmă ani, am fi avut miniștri cu plumb în capul învățămîntului.

A cui să fiă oare vina, că stăm mereu pe loc, cu învățămîntul secundar, ca să nu mai pomenim și despre cele alte grade de învățămînt, cu toate că de căt-va ani, s'a facut multă vorbă despre școale?

De sigur, vina este a celor cari putînd da școalelor un cap, vrednic de o operă mare, a'u pedepsit cultura naționiilă și prin urmare desvoltarea și prosperitatea statului român, dând școalelor conducători, când ignoranții d'ale școalei, căndindolenți, când zăpăciți.

Mare greșeală a'u făcut d-nii Rosetti și Brătianu, că n'a fost destul de atențiv la interesele școalei, tocmai dănsii cari ar trebui să fie mai convinsi, că numai prin intinderea unei culturi, bine combine, se poate întări și merge înainte un stat.

De mult a sunat ora, în care să ne apucăm d'o lucrare serioasă și în această direcție. De ce fruntașii nostri lasă să se piardă fără folos, ba încă chiar cu pagubă, un timp așa de prețios?

Mulți simțău în sufletul lor frumoase speranțe, la venirea d-lui Urechia în capul școalelor. Iși ziceau unii că acest bărbat, d'atâta timp profesor, mai tot-d'a-una prin administrația învățămîntului, când ca director de minister, când ca membru în consiliu permanent, avînd apoi și experiența unui institut privat, va fi în stare să reformeze cum-se-cade învățămîntul. Noi n'am împărtășit aceste speranțe, căci cunoșteam superficialitatea omului. Cu toate acestea tot credeam la ma' mult, de căt am vîzut până acum, de la d. Urechia. Purtarea sa însă în aceste cinci luni, pare a fi fost mai prejos chiar decât neincrederea noastră.

Căci ce-a făcut mult lăudatul ministru, de cănd a urcat treptele logofetiei? Școala circulările fără miez, scandalul cu bacalaureatul și noul regulament despre care vom vorbi în curind, fanfarona exanimilor anuale și călătoriile de popularitate pe la profesorii din județe, și restul va fi un lanț de nule.

Dar se zice că d. Urechia are să surprindă și pe căt mai entuziaști de a lui persoană, cu minunatele proiecte de programe, pe cari le va infățișa, la 1 Septembrie, consiliul general de instrucție publică, și c'un vîraf și mai minunat de proiecte de lege, la 15 Noembrie, corporile legiuitorale, daca d. Rosetti el va mai ține până atunci în cabinet. Să dea Dumnezeu să fie așa,

dără, pe vremurile în care trăim, noi nu mai credem, de căt în ce vedem și pipăim.

Până atunci, constatăm cu măhnire, că școalele noastre secundare stăru rău, și că nici o lucrare de imbunătățire, până acum, nu este cunoscută publicului; și că, dacă aceste școale vor rămâne și în anul acesta tot cu legea și cu programele actuale, tinerimea va fi condamnată, încă un an, la o muncă fără mult folos.

CRONICA ZILEI

După cum se asigură, M. S. Regina ar fi desinat 36,000 de lei pentru incurajarea industriei rurale.

Suma aceasta va fi încredințată societății Concordia română pentru a instala un magazin, care să servească tuturor tărânilor cari aduc cu ei costume naționale, țesături și alte produse de vînzare.

Septembra ce a trecut nu ne-a prezentat nimic nou, nimic important în ce privesc operațiunile pe pietele noastre de finanțe.

Starea de lărgzelă ce tot semnală de căteva septembri pare că a devenit, zice „Curierul finanțiar”, o stare normală, cu toate că sesoana moartă e aproape spirată, și mare parte din speculatori a revenit în țară. Slăbiciunea semnalată la începutul septembriei s'a accentuat încă pe la fine, sub influența apropierei lichidațiunilor de finele lunii. Cu toate acestea trebuie să coești că, grătie abundenței de numără, cursurile valorilor s'a mărit în ferme și lichidațiunile au început deja a se face în bune condiții, reportele fiind relativ eficiente.

Imprumutul comunei Bucuresti e căutat ca plasament favorabil cu 107^{1/2}. Lözurile principale fac 29^{1/2}.

Pensiunile variază între 130 și 132. Acțiunile Băncii României s'a cotat cu 400. Daciele stăru încă în slăbiciune cu 440. Argintul contra aur face 1^{1/2}%, invariabil.

Schimbul face: Paris 99; Berlin 122; Londra 2505; Viena 212.

Linia Roman-Bucuresci-Vîrciorova, în septembrie de la 27 August până la 2 Septembrie st., a fost încă mai desavantajioasă de căt cea care a precedat-o, în ce privesc incasările din transportul de mărfuri și bogage pe căile noastre ferate.

In această perioadă, incasările au fost în adevăr de lei 320,597, contra 473,676 lei în epoca corespondentă a anului 1880.

Diferență în minus lei 153,079.

Fabrica de chibrituri de la Filaret, ne mai putînd continua fabricațiea în condițiunile în care se află, a fost cedată d-lui Cerkez, cu toate acensorile sale. In urma acestei cesiuni,

DIN BANAT.

Din Banat, de lângă granița noastră, se semnalează turburări. În Sicoiu administrația ungurească a trebuit să intervie, în contra locuitorilor români, cu o companie de honvedi. A avut loc un conflict săngeros și așa fost arestați 18 tineri.

Cauza e neputința bieților români de a mai suferi sarcinile monstruoase impuse de stăpiniștirea ungurească, precum și abusurile criminale de cărui se face zilnic culpabilă o administrație, astăzi și ca element etnic și moral. Această neputință de a mai suferi, i-a făcut în mai multe comune, să refuze direct ascultarea de legile și organele guvernului unguresc.

Cuțitul a ajuns la os, în cele mai multe părți ale României subjugate. Va veni un ceas când tipărat de durere și indignare va fi general. În acesta va fi ceasul măntuirei.

Până atunci urmează Unguri a se îmbăta cu sânge românesc... Are Românul de unde pierde. Dar Românul ești înseamnă!

DIN AFARA

Intrevaderea de la Dantzig.

La intrevaderea de la Dantzig țarul Rusiei a mers întovărât de mai mulți demnitari, între carei mai însemnatii: marii duci Vladimir și Alexei, ministrul Curiei Voroncov-Daskof, secretarul de stat Giers și amirarul Butakov. Faptul acesta precum și prezența prințului Bismarck de latura împăratului Wilhelm, fac pe ziarele germane să vieneze să dea întâlnirei un caracter politic foarte mare.

Lipsa contelui Ignatiess se comentează în deosebite chipuri. Versiunea acreditată în ziarele germane e, că Ignatiess n-ar fi însoțit pe țarul din cauza că poziționează să este cetețină și că densus n'a incuviințat întâlnirea. În deducțiile lor – neapărat esagerate și rezultate mai mult din dorință de căt din premise sigure – ziarele germane merg chiar până acolo, a declară pe Ignatiess ca mort politicește, începând de la întrevaderea celor doi impărați.

Despre cuprinsul discuțiilor următe între cel doi împărați și ministrul lor, domneste, nicăi vorbă, o tacere desăvârsită. Lumina nu se respândește, de obicei, asupra întrevaderilor de această natură de căt săzii, în ajunul unui eveniment mare, rezultat din ea. Până atunci cauta să ne mulțumim cu declarăția oficioaselor din Petersburg și Berlin, că întâlnirea celor doi împărați nu va avea drept urmare de căt mantinerea pacei.

Interesant este preludiul acestei întrevaderi. Taina în care ea s-a preparat și în care țarul a învelit detalii călătoriei sale, e semnul viu al fricel de nihiliști, ce umple nestrămutat inima marelui potentat. Nicăi măcar ambasadorul rus din Berlin n'a stiut de întrevadere, până nu l'a anunțat consulul rus din Dantzig; atunci ziarele respondaseră deja vesteau. Cu intenție se pusese dintr-unceput în circulație stirea, că nu o să asiste la manevrele germane și nu o salută pe Wilhelm de căt marii duci Vladimir și Alexei. În realitate țarul hotărise de mult a face o vizită în persoană.

Căt pentru măsurile politenesci, luate la Dantzig, ele au fost colosale. Din Berlin se trimese un contingent de poliția în ajutor.

Când ne aducem aminte, de nepăsarea cu care umbria mare duce de odinoară prin capitala ţării noastre!... Atunci n'avea frică de nihiliști.

Interesantă e să fie, din punctul de vedere a politicăi generale, comentariile franceze și italiene asupra întrevaderii de la Dantzig. Până acum

ziarele franceze în deosebi, observă asupra faptului o tacere atât de neclintită, în căt ocazii aceasta tacere devine semnificativă.

Francia să fi perdu oare, la Dantzig, un aliat, de care era mai mult de căt sigură? Nu nevină să credem, căci obiceiul Franciei nu a fost niciodată să căuta alianțe, spre a întreprinde ceea. O Francie republicană în deosebi, nici că poate și nici că simte gustul să căuta așa ceva prin Europa, încă monarchică din cap până în picioare.

Din Algeria.

Administrația Algeriei a intrat în o nouă fază. Reforma atât timp așteptată, s-a realizat. Vom vedea dacă în sprijin bine.

Până acum guvernatorul general al acestei colonii era ca și monarhul ei. El făcea ce vrea și controlul ce se exercita din Paris era atât de slab, în căt în fapt nu se puteau numi control. De aici urmă, că atunci când guvernatorul general era un om harnic, un soldat – cum bunăoară Chanzy – Algeria avea pace și Arabii erau înținuți în teacă; și că îndată ce această demnitate cădea în mâinile vre-unui neprincipat sau slab laanger – cum timpul acesta pe mâinile civilului Albert Grevy – anarchia relua locul ordinei și Arabii reîncepeau insurecționile lor săngheroase.

De aici înainte, puterea atât de mare a guvernatorului general incetează. Deosebitii miniștri vor guverna din Paris Algeria, în toamă cum guvernează Franța. Guvernatorul nu rămâne de căt un delegat al lor sau, mai bine, o sinecură păstrată pentru căte unul din puternicii și favoriții zilei.

Algeria incetează, sădără a fi, propriu vorbind, o colonie. Ea se unește cu Franția aproape nemijlocit.

Vestile de pe teatrul insurecționii sunt mai liniștitioare. Arabii nu au putut secera nicăieri vre-un succes și aceasta i-a deprimat mult. Cu începutul toamnei trupele franceze reluând ofensiva, nu va mai fi multă până ce revolta va fi pe deplin înăbușită.

In Algeria băntușeră de căt va timp incendiile pădurilor intr'un mod ingrozitor. Pagubele pricinuite se urcă la $6\frac{1}{2}$ milioane franci. Administrația coloniei a isbutit în fine să le pue capăt și aceasta încă contribuie mult la calamarea populației indigene. – Responsabilitatea colectivă și amenințarea cu deportație, au făcut această minune.

Camera francă.

„Temps“ calculând, care o să fie majoritatea și a viitoarei Camere francă, stabilește următoarele fapte:

Numele intransigentilor, cără fac, după cum numele lor arată, tot-dăuna o opoziție neimpăcată, este de 42. Pe lângă ei sunt de adăugat 88 deputați de felul lui Lokroy, Floquet, Madier de Montjeau, cără în cele mai multe casuri votăză tot cu intransigentii. Pe urmă vine apoi dreapta, compusă din 90 bonapartisti și roialiști. Viitoarea opoziție se va urca dară, în casul cel mai extrem, la 220 voturi. Majoritatea republicană, care ramane, este de 320–330 voturi.

Dacă ar fi fost scrutinul de liste – zic întâiunile lor satelitii d-lui Gambetta – nu era să fie aceasta opoziție. Dacă erau cel mult 20 de deputați, cără să nu fie după chipul șișaminarea sefului Uniunii republicane.

Era oare mai bine atunci? Noi nu credem.

FOITA «ROMANIEI LIBERE»

— 31 August —

24

A. DEBAY

MISTERELE SOMNULUI ȘI ALE MAGNETISMULUI

traducere de

ALEXANDRU I. GOESCU.

Istoria Magnetismului animal.

CAPITOLUL VI.

Somnambulismul Magnetic.

Asemanat, sub mai multe raporturi, cu somnambulismul natural, somnambulismul magnetic său provoca diferență de el, mai întâi pentru că se desvoltă sub influența voinei altuia și pentru că apoi dă loc la o serie de fenomene extraordinară, în căt este cineva tentat al consideră ca o stare în afară de sferă în care se mișcă viața omenească. Cu toate acestea dacă, cum o vom proba mai departe, magnetizatorul poate modifica fluidul nervos al magnetisatuui, adică a sustrage acest fluid de la un organ, spre al grămadă asupra altuia, dacă îl poate

JIDANII IN DOBROGEA.

Corespondentul din Ostrov al „Postei“, se plângă de stagnație în care se găsește, de vîrtoare ană în coace, această importantă localitate a Dobrogei de sus. Pe lângă deosebite mizerii se mai adaogă acum cea a Jidovilor. Iată vorbele corespondentului.

Ostrovul este un bun loc, se vede, pentru evrei; mi aduc aminte că la 1879, era un singur jidănă pretins spaniol; el se da, a fi de pe aicea, avea o prăvălioară cu o laviță unde dormea comerciantul nostru, avea buteli vechi, săpun, chiitoruri și căteva păpuși de tutun. N'a trecut mult și i-a venit musafiri: un tată, care s'a lipit și el la Ostrov, apoi doi frați, cinci cununăți și cățiva nepoți ai început de curiositate a vizita locurile și s'a încrezintătă a fi frumoase, comertul fără dificultate s'a intins, o căsuță s'a închiriat pentru frați, una pentru musafiri, una pentru bătrâni, tiptil și fără sgomot colonia sa tot adăga, unit din ei vorbesc leșește, dar se zice și a spaniolii de la Botoșani; toți sunt foarte amabili și foarte indatoritori către toți funcționarii civili și militari, mai cu seamă pe lângă vama și administrație sunt foarte atașați. Apoi a mai venit un timișor, el avea căteva calfe, sticlați, un legător de cărți cu ușenici săi, care cărți zarafă, ciasnicări, croitor, astfel că Ostrovul, pe neșeagerate, trebuie să albă la o sută susțete de a le lui Israel, pe cănd la finitul lui 79 era unu.

Acel unu, Adam al jidovimei din Ostrov și vecinătatea, care la 79 n'avea nimic, care nu s'a hazardat în nimic, care sta numai spre a trage cu coada ochiului la tot ce se vorbește, acum face comerț de 6–10 mii franci tutun, comerț de lemne, făină, rachiū, pluguri, etc.

„Dar pe lângă toate, are și cărti scolare de vândare, el de multe ori harăzeste premii scolare români, la el este clubul jidovimei, gazeta „Fraternitatea“ și alte gazete jidovești, cără se învăță pe de rost.

„Nu avea permisiune a se stabili la Ostrov, și a cerut cetățenia română fără vîrtoare condiție legală. Cu toate acestea, administrația tolerează, și dinii de la Constanța se felicită d'o cunoștință acescătă înainte mergeștor civilizator al Dobrogei de sus. D-lor se pretrind grezăvi, administrația se supără foc, dacă îi spun cum și cu căte parale se vinde ocazia de fasole prin sate și nu vede jidovimea și vagabondii ce pe nesimțite abundă și prind rădăcină în targurile și satele Dobrogei“.

CORESPONDENȚA „ROM. LIBERE“.

Constanța, 26 August.

Constanța, care cu două săptămâni în urmă era plină de mișcare, veselie și viață, începe a deveni cam monotonă. Foarte puține familii au mai remas, foarte puține mai sosesc pentru băile de mare, de și de la 15 August și până pe la 10 Septembrie este timpul cel mai nimerit pentru asemenea băile. În anul acesta mare fu numărul celor ce venire aci ca să caute distracție, forță și vindecare, și mulți le găsiră.

Băile de mare ale Constanței se găsiră eficienți în multe boale, escenale pentru boala sistemului nervos. Sunt sigur că în viitor România noastră vor și prețui și mai mult bine facerile săratelelor unde, cără bat, căte odată, cu turbare malul Constanței.

Dinisiunea prefectului Opreanu a emis o proclamație care să informeze cără cunoște cără energia, activitatea și onestitatea acestui prefect este de rar în zilele noastre. Reu a facut d. Opreanu să demisioneze, acum cănd este așa de mult de făcut aci. Cetăținea proprietății să a crescolată, catedrala și scoala – model, cără erau să se ridice în Constanța,

de la un capăt al lumii la altul, și de a vedea în țările cele mai depărtate ce noi le-am parcurs obiectele tot atât de clare ca și cănd ne-am găsi pe acele locuri; prin gădire noă ne raportăm la evenimentele cără s'a petrecut în timpurile cele mai depărtate din viața noastră, arătându-se că și cum s'ar reinventă în ochii noștri. Omul usează mult de memoria sa; fiind că cu nui place a se transporta la locurile fericirei sale? Aceleași fenomene se operează și în creerile somnambulului, din cauza isolării în care se găsește și a exaltației cerebrale prin influență magnetică.

O circumstanță foare importantă și care nu trebuie uitată a se menționa, este că, în lucrarea gădindă, omul destăpărtat are trebuință de cunoștință, de timp și de locuri pentru ca memoria să se poată raporta la ele, în timp ce somnambul nu are de loc trebuință de aceasta. Trăind singur în mijlocul unei lumi cu totul diferite de aceea în care trăim noi, se vor desfășura la somnambul idei cu totul diferite de acele pe care le nasce lumea fizică. Gădindul săi descurcat de orice piedică, va merge cu o minunată iuțală, cănd intorcându-se la timpurile trecute, cănd gădindu-se asupra viitorului, el va descoperi lucrurile viitoare. Într'un cuvânt, somnambul va poseda această minunată facultate, numită *Spiritul fatidic*, de care credulă antecipată atât de mult a vorbit și de care noi nu putem garanta.

Cea mai mare parte din magnetizatorii moderni, absolui ignoranți în fiziologie, și cără vor-

nu scu și dacă se vor putea înființa lipsind de aci Opreanu.

Nu știm cineva fi urmașul lui Opreanu, mă tem însă că într-o bună dimineață ne vom deosebi cu un militar aci, care ne va administra militărescă.

Ar fi o greșeală neînțărată.

A fost destul de reu administrata Tulcea în trecut; am dori să nu cază și asupra Constanței această pedeapsă nemeritată.

Acest județ care suferă de mult din cauza resbelului, în scurtul timp, cătă fu administrat de Opreanu, s'a ridicat din ruine și miserie, ca prin minune, și azi în locul slabei, săraci și bolnavioasei populații de mai înainte, găsesc un popor robust, bogat și sănătos. Acel ce ar strica său intrerupe această operă de regenerare, ar comite o crimă.

Dacă d. Opreanu nu va voi să se mai reintarcă la Constanța, copilul său de predilecție, guvernul ar trebui să numească în locul un om integră, intelligent, energetic și patriotic, cel mai bun din prefect, care se continue și continuă opera d-lui Opreanu.

Să sperăm.

Ovidius

ORGILE JIDANILOR DIN DOROHOIU

Mult suferă de la Jidani tărani noștri din Dorohoi. Nar fi oare în drept a se întreba și el: până când? Dăm, după „Buciumul“, rezultatul unei anchete făcute în comuna Mitoc, de procuror. Ce e în Mitoc, e pretutindinea. Fi-vor în adevăr complice autoritățile? Dacă sunt – și semne există – pecătoșia lor e mare și pedeapsa ce merită ar fi mai grea de căt toate cele prevedute în codul nostru penal. Iată constatăriile procurorului:

1.) La alegerea de primar, jidovii administrațorii ai mosiei au poruncit să aleagă de primar pe un vîataf al mosiei numit, Cristea; locuitorii au ales pe altul, alegerea a fost casată de comitet; s'a făcut altă alegere, și locuitorii alegeră altă persoană, alegerea iară s'a casat de comitet; aceasta s'a urmat până la a patra alegeră, și locuitorii obosită de alegere și vîdend că li se spune că până nu vor alege pe Cristea, nu le vor întări pe altul, așa că se așează pe oamenii curței se facă formalitățile pentru alegerea vîatafului Cristea ca primar și alegerea a fost imediat confirmată de comitet.

2.) Primarele a continuat a fi vechi.

3.) De la începerea muncilor cîmpene, călărașii au fost în permanență, în oglindă curții, la deplina dispozitie a jidovului Ilie Caufman, care, prin ajutorul călărașilor, vătăseilor comunali și fiorilor boierești, înarmați cu măciuci de fier și cu balte, umbila neconcenit prin sat, scoțind oamenii la lucru, angajați și neangajați, datori și nedatori, bătând în modul cel mai barbar pe toți acei cără se rugă să răsătă lase, că le pierde recolța pe cîmp; nici vrăstă, nici secul nu se crăta, unii, ca Ioan Andrei Burlacu, de exemplu, din multe bătăi s'a exaltat.

4.) Acei cără mergeau să se jelse la primar, era bătută.

5.) Primarul a oprit pe săteni se samene orzuri, ca să nu fie impiedicat secerisul proprietarului.

6.) Toti locuitorii, angajați și neangajați, nu aveau voie să meargă la ogoarele lor, până mai întâi, nu scoateau o tidulă de la curte; care nu se conformă acestor dispozitive, era bătut.

7.) Toti angaja

